

Ecz. Mehmet Domaç (TEB Genel Başkanı)

9

enel olarak sorunlarımızın ve sorularımızın tespiti, bu sorunların siyasal iktidarlarca “-miş gibi” yapılarak çözümü, neredeyse kuşaktan kuşağa aktarılan bir gelenek, bir yaşam tarzı haline getirilmiştir. Artık yapısal hale gelen bu tutumun yarattığı sonuçları, sosyal güvenlik sistemimizle ilgili tartışmalara bakarak, neredeyse bir laboratuvar ortamındaymışcasına gözlemek mümkün.

Yapılan tartışmalara bakılırsa, sosyal güvenlik sistemiyle ilgili sorunlar neredeyse dün ya da bilemediniz evvelsi gün fark edilebilmiş gibi. Peki bu sorunlar gerçekten yeni mi ortaya çıktı, yoksa yeni mi fark edildi? Üstünkörü bir araştırma bile, 1970’li yılların ortalarından başlayarak çok sayıda kurumun, sosyal güvenlik sisteminde olası sorunlar konusunda neredeyse her yeni kurulan hükümetin dikkatini çekmeye çalıştığını gösteriyor. Bu çabalar ancak çeyrek asır sonra hükümetin ve kamuoyunun dikkatini çekebildi.

Zaten sosyal güvenlik kapsamının sınırlı, sağlanan olanakların yetersiz, yaşlı nüfus payının oldukça düşük olduğu bizim gibi ülkelerde, sosyal güvenlik sistemlerinde son yıllarda “finansman krizleri” ortaya çıktı. Ancak, sosyal güvenlik sisteminin asıl sorunları nadiren dile getirildi. Tartışma büyük ölçüde, söz konusu kurumlara genel bütçeden yapılan transferlerin varolan bütçe açığını daha da artıracakları argümanlarında odaklandı. Bu kurumların neden açık vermekte olduğu sorusu üzerinde ise pek durulmadı. Sosyal güvenlik alanında taraf olan bütün kuruluşların değerlendirmeleri, özellikle 1960’lı yılların i-

kinici yarısından itibaren politik kaygılarla yapılan yasal ve idari düzenlemeler nedeniyle sistemin sorunlarının giderek büyüdüğüne işaret etmektedir. SSK kurulduğundan bu yana, Sosyal Güvenlik Yasası sık sık değişmiştir. Yapılan yasal düzenlemelerle toplumun daha büyük bir bölümünün sosyal güvenlik koruması altına alınması amaçlanmış, ancak bu yapılırken yasal ve kurumsal yapıda uyum sağlanması, hizmetlerin iyileştirilmesi ve etkinleştirilmesi gözetilmemiştir. Bugüne kadar sosyal güvenlik sistemi siyasal otoriteler tarafından bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmemiş, hükümet dışı kuruluşlar bütüncül değerlendirmeler yaptıklarında ise, bunlar dikkate alınmamıştır. Kamu sigorta kurumlarının tek çatı altında toplanması, tüm kurumların reçetelerinin aynı koşullarda serbest eczanelerden karşılanması, bizim uzun yıllardır önerdiğimiz, ancak yeni tartışılmaya başlanabilmiş konulardır. Bu durumda ayaktan tedavide ilaç hizmeti serbest eczanelerden alınacaktır. Bu iki gelişme olduğunda hem sağlık sigorta sistemi hem de kamu bütçesi büyük oranda rahatlayacağı gibi, serbest eczaneler açısından da önemli bir gelişme olacaktır.

Sosyal güvenlik sistemini kalıcı bir şekilde yeniden düzenleyerek iyileştirmeyi hedefleyen bir politikanın ilk adımı, bu kurumların kamu denetimine açık, hesap verebilir kurumlar haline getirilmesidir. Ya da her on yılda bir bu türden düzenlemeler yaparak, birileri uzun yıllar boyunca “durumu idare edebilir”. Sonuçta toplum olarak kendimizi neye layık görüyorsak, o durumda uzun yıllar hep birlikte geçinip gidebiliriz.